

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Број 77 / фебруар 2019.

ING-PRO

ИЗДАЈАМО:

legeartis.rs

Однос Закона о запосленима у јавним службама и Закона о раду – први део

Коментар новог Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе

Коментар најновијих измена и допуна Закона о јавној својини

Преглед измена и допуна Закона о стечају из децембра 2018. године

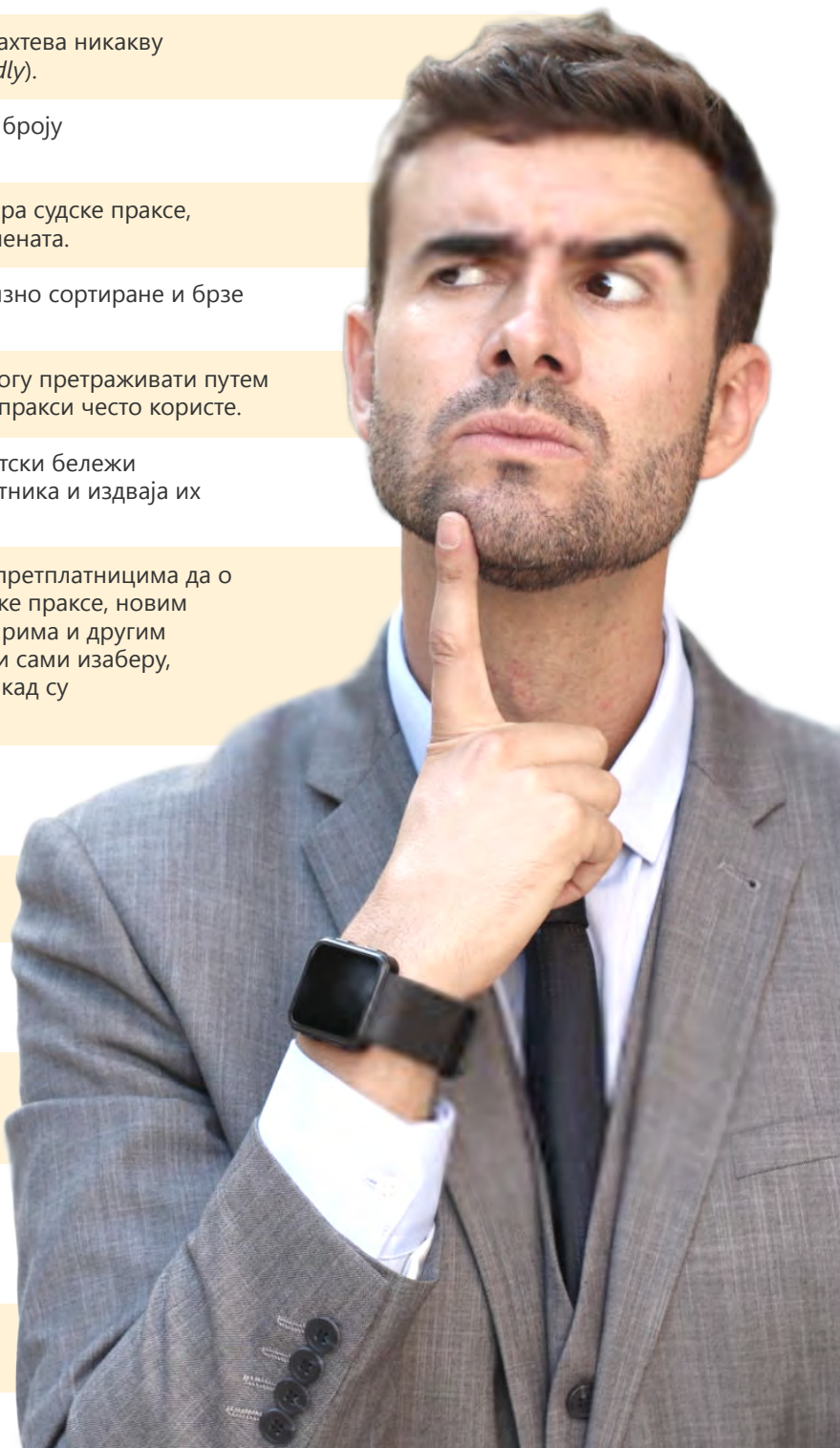
Пракса у примени Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова

Утврђивање стварне садржине понуде

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, новим примерима судске праксе, новим правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које претплатници сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што се једним кликом могу ископирати текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова добијају већ понуђени резултати.

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.

Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Бисерка Живановић

Дејан Коцић

Дејан Обренић

Драган У. Калаба

Душан Рајаковић

Жељко Албанезе

Јасмина Вранић

Јасминка Обућина

Милош Јовић

Наташа Милојевић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд

тел: +381 11 2836-890

факс: +381 11 2836-474

имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]

. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140 ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани њрејћлајћници,

У средишћу занимања фебруарској броја нашеј часописа нашли су се закони њромењени крајем њрошле јодине, њако да скрећемо њажњу на њтекстоје о изменама Закона о сћечају, Закона о јавној својини и Закона о њајћенћима.

Примена Закона о зајосленима у јавним службама одложена је за 1. 1. 2020. јодину, а ради њравовремене њријреме за њочетћак њримене овој закона, кроз овај и наредни број анализирамо новине у односу на решења из Закона о раду. У оквиру рубрике **Радно њраво** објављен је и коментћар новој Поседној колекћивној ујовора за здравствивене усћанове.

Приликом њримене Закона о њосћујћу ујиса у кайасћар нејо-крејћносћи и водова њоком неколико њрејћходних месеци уочене су одрећене недоумице, којима смо се и бавили у рубрици **Граћанско њправо**.

Када је у њићћању рубрика **Јавне набавке**, кроз њрејћлед најновије њправе **Рејубличке комисије за зашћићу њрава у њосћујћима јавних набавки** анализирана је добра и лоша њракса наручилаца у вези са ујћврћивањем сћварне садржине њонуде.

Поред наведених, њу су и дрући врло акћуелни њтекстоје у рубрици **Унакрсни њојлед**, **Радно њправо**, **Кривично њправо** и **При-вредно њправо**, као и наше сћалне рубрике **Инфо-њравник**, **Портћал чићћалаца** и **Рејсћћар њройиса донетћих измећу два броја**.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – **ПРОПИСИ У ПРАКСИ** отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

- 4 Однос Закона о запосленима у јавним службама и Закона о раду – први део
- 18 Коментар новог Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе
- 25 Измене Правилника о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу и обавезе послодавца у случају повреде на раду или професионалног обољења запослених
- 30 Недоумице у пракси у вези са уговором о привременим и повременим пословима

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

- 34 Утврђивање стварне садржине понуде

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 39 Преглед измена и допуна Закона о стечају из децембра 2018. године
- 46 Специфичности уговора о превозу у железничком и друмском саобраћају

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 63 Практика у примени Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова

КРИВИЧНО ПРАВО

- 69 Кривично дело убиство детета при порођају из чл. 116. КЗ-а

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 74 Коментар најновијих измена и допуна Закона о јавној својини
- 82 Шта доноси Закон о изменама и допунама Закона о патентима
- 88 Утврђен је начин распоређивања ученика за учење кроз рад у средњим школама

РУБРИКЕ

- 91 Инфо-правник... између два броја...
- 94 Календар важења правних аката
- 95 Портал читалаца
- 100 Преглед прописа донетих између два броја

Однос Закона о запосленима у јавним службама и Закона о раду – први део

У овом тексту, чији ће други део бити објављен у следећем броју нашег часописа, извршена је анализа одредаба Закона о запосленима у јавним службама, посебно са становишта његовог односа према Закону о раду.

Бисерка Живановић,
судија Врховног касационог суда

Уводне напомене

Законом о запосленима у јавним службама уређују се права, обавезе и одговорности из радног односа запослених у овим радним срединама.¹ Овај закон је ступио на снагу 25. 12. 2017. године, а примењиваће се од 1. јануара 2020. године, изузев одредаба чл. 30, 31, 32, члана 157. ст. 1. и 3. и члана 159, које се примењују од дана ступања овог закона на снагу, као и одредаба чл. 93–96, чл. 98. и 101, члана 117. став 1–7, чланова 124, 133. и 142. и члана 145. став 1. тачка 2), које се примењују од 1. јануара 2021. године.²

Закон прописује права и обавезе по основу рада послодавца и запослених, и то:

- у јавним службама које је основала Република Србија, аутономна покрајина, општина, град или градска општина;
- правним лицима која се оснивају или делују у складу са прописима о јавним службама;
- установама које се по посебном закону оснивају и делују као јавне службе (Фонд солидарности, Завод за заштиту природе, Републички завод за социјалну заштиту и др.);
- организацијама обавезног социјалног осигурања и другим правним лицима која се оснивају или делују у складу са прописима о јавним службама и
- образовно-васпитним установама у којима није искључена његова примена (члан 1. став 4).

Овај закон је матични закон у овим радним срединама, чија примена може бити дерогирана посебним законом којим су поједина права и обавезе из радног односа другачије уређена.

У уводном делу Закона садржане су одредбе о правима и обавезама запослених у јавним службама (одредбе чланова 10–20. Закона).

Закон у овом делу садржи и одредбе о начелима деловања запослених у јавним службама, а то су: законитост, непристрасност, политичка неутралност у обављању послова, доступност информација о раду запослених у јавним службама, обавезе професионалног и примереног односа према корисницима јавних служби и економичност коришћења средстава (одредбе чланова 6–9. Закона).

Искључена је примена овог закона у односу на:

- запослене у јавним службама за које је Законом или актом надлежног органа у складу са Законом предвиђена обавезна приватизација;
- радноправни положај наставника и сарадника високошколских установа, што произлази из Уставом зајемчене аутономије универзитета, високошколских и научних установа и у којима важи посебан закон којим се уређује високо образовање (на ово упућује одредба члана 63. овог закона, која искључује примену његових одредаба које се односе на попуњавање радних места).

Одредбе чланова 50–62. овог закона не примењују се на заснивање радног односа истраживача у институтима основаним у складу са законом којим се уређује научноистраживачка делатност.

кандидат може да оствари заштиту пред судом опште надлежности у року од 15 дана од истека рока за одлучивање директора, односно од достављања одлуке по приговору.

16 Та норма гласи: „У изборном поступку јавна служба слободно бира начин обавештавања кандидата, водећи рачуна о његовој правној заштити, економичном трошењу средстава и једноставности поступка, осим ако друкчије није прописано законом.

Кратка и хитна обавештења могу да се дају телефоном или на други погодан начин, о чему се сачињава писмена белешка.”

17 Овај начин доставе на основу одредбе члана 58. ставови 6. и 7. Закона важи и за достављање решења из чл. 55, 59. и 61. овог закона – аргумент из одредбе члана 58. став 7. Закона.

18 Видети одредбу члана 59. Закона.

19 Видети одредбе чланова 60. и 61. Закона.

20 Према одредби члана 36. Закона, радни однос заснива се уговором о раду који закључују запослени и директор, односно запослени којег он овласти.

Уговор о раду садржи елементе прописане законом којим се уређује област рада, с тим што се као назив посла у уговору о раду наводи назив радног места из Правилника.

Ако запослени обавља послове више радних места из Правилника, у уговор о раду уносе се називи свих радних места чије послове обавља и дужина радног времена на сваком радном месту, тако да укупно радно време запосленог не може да буде дуже од пуног радног времена.

21 Видети одредбу члана 62. став 1. Закона. Према одредби члана 63. Закона, одредбе чл. 50–62. овог закона не примењују се на заснивање радног односа истраживача у институтима основаним у складу са законом којим се уређује научноистраживачка делатност.

22 Према одредби члана 39. Закона запослени може да буде трајно премештен на друго одговарајуће радно место ако то налажу организација рада, рационализација послова или други оправдани разлози који произлазе из организације посла или потребе процеса рада јавне службе.

Послодавац може пре трајног премештаја да спроведе претходну проверу стручне оспособљености, знања и вештина запосленог, односно компетенција на начин прописан општим актом.

23 На томе се указује и у Образложењу Предлога закона о запосленима у јавним службама: „Трајни премештај подразумева да запослени може да буде трајно премештен на друго одговарајуће радно место ако то налажу организација рада,

рационализација послова или други оправдани разлози који произлазе из потреба рада јавне службе (чл. 39), односно из истих разлога због којих је то и сада могуће у складу са општим прописима о раду.

24 Видети одредбу члана 171. став 1. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – Одлука Уставног суда, 113/2017 – у даљем тексту: ЗОР).

25 Видети одредбу члана 40. Закона.

26 Видети одредбе чланова 197–202. Закона о раду.

27 Видети одредбу члана 23. Закона.

28 Видети одредбу члана 18. Закона, која прописује следеће: „Запослени има право приговора на решење којим послодавац одлучује о његовим правима и обавезама из радног односа, ако је законом којим се уређује рад јавне службе утврђен двостепени поступак у остваривању права запослених.

Запослени има право на судску заштиту својих права из радног односа у роковима и на начин утврђен законом којим се уређује област рада, односно другим законом којим се уређују његова права и обавезе.

Послодавац је дужан да одлучи о праву запосленог из радног односа у року од 15 дана од дана подношења захтева, ако се право запосленог остварује на основу његовог захтева, осим ако законом није одређен другачији рок.”

29 Видети одредбе чланова 1, 26, 29–33. Закона о спречавању злостављања на раду („Сл. гласник РС”, бр. 36/2010).

30 Видети одредбу члана 23. ставови 3. и 4. Закона.

31 Према њеном садржају: „Одговарајуће радно место је-сте оно чији се послови раде у истом степену и врсти стручне спреме, односно образовања, као и послови које је запослени обављао пре премештаја из става 1. овог члана и за које запослени испуњава све услове прописане Правилником.”

32 Уредба о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору („Сл. гласник РС”, бр. 81/2017, 6/2018 и 43/2018).

33 Видети одредбу члана 44. Закона.

34 Видети одредбу члана 43. Закона.

35 Видети одредбу члана 41. Закона.

36 Видети одредбу члана 71. став 3. Закона.

37 Видети одредбу члана 69. Закона.

38 Видети одредбу члана 76. Закона.

39 Видети одредбу члана 78. Закона.

Коментар новог Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе

У наставку следи преглед измена које доноси нови Посебан колективни уговор у односу на досадашња решења.

Душан Рајаковић,
спец. менаџмента
здравствених установа

У складу са Законом о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – УС, 113/17, 95/18 – др. пропис) репрезентативни синдикати: Синдикат запослених у здравству и социјалној заштити Србије, Грански синдикат здравства и социјалне заштите „Независност” и Влада закључили су Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе. Овај колективни уговор објављен је у „Службеном гласнику РС” бр. 106/18 од 31. 12. 2018. године и ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања, односно 8. 1. 2019. године. Доношењу Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: ПКУ за здравство) претходило је закључивање Споразума о продужењу рока важења ПКУ-а за здравство до 31. 12. 2018. године. Имајући у виду датум објављивања ПКУ-а за здравство у односу на датум важења Споразума о продужењу рока, може да се закључи да су консултације вршене до крајњег могућег рока,

уз сучељавање аргумената у настојању да се приближе и усагласе ставови свих учесника у циљу успостављања кохезије и социјалног мира. Закључивање Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе резултат је социјалног дијалога представника Владе и социјалних партнера – репрезентативних синдиката за делатност здравства, односно континуираних преговора у процесу доношења новог колективног уговора у циљу проширивања права запослених у здравству, односно стварања бољих, квалитетнијих и безбеднијих услова рада. У име Владе, у Преговарачком тиму за закључивање ПКУ-а за здравство учествовали су представници надлежних државних органа, и то пре свега представници: Министарства здравља, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства за државну управу и локалну самоуправу и Министарства финансија, као и представници Републичког фонда за здравствено осигурање и Коморе здравствених установа, што говори у прилог чињеници да су надлежни државни органи схватили значај социјалног дијалога и важност доношења акта који ће на прецизан и недвосмислен начин заштитити права запослених, побољшати њихов положај и утицати на то да се тренд одласка здравствених радника заустави.

запослених и омогућавање приступа свим пословима код послодавца, када је то потребно у циљу заштите права запослених утврђених Законом и колективним уговорима, уз поштовање услова и стандарда утврђених Законом.

Укинута је обавеза послодавца да репрезентативном синдикату без накнаде изради завршни рачун, пре свега полазећи од чињенице да су сами синдикати организовали израду завршног рачуна, односно имајући у виду да суштински то и не треба да буде обавеза послодавца, а посебно водећи рачуна о могућностима ангажовања послодавца на овим пословима, имајући у виду број запослених на овим пословима.

У ставу 5. овог члана предвиђена је **могућност да послодавац може да учествује у трошковима организације културних манифестација и рекреативно-спортских такмичења и сусрета у организацији репрезентативног синдиката у делатности здравствене заштите становништва у Републици Србији**, што представља новину у односу на претходни колективни уговор.

У члану 128. ПКУ-а за здравство утврђена је обавеза послодавца да исплаћује **увећану месечну плату у висини три основице за обрачун и исплату плата запослених у здравству овлашћеном представнику репрезентативног синдиката у установи, који припада репрезентативном синдикату у делатности здравствене заштите становништва у Републици Србији, учеснику у преговарању за закључивање колективног уговора**. На наведени начин увећана плата припада представнику репрезентативног синдиката у установи који припада репрезентативном синдикату у делатности здравствене заштите становништва у Републици Србији и учествовао је у преговарању за закључивање колективног уговора, односно који не мора да буде и потписник овог уговора. Полазећи од чињенице да је у преговорима за закључивање овог колективног уговора учествовао Синдикат медицинских сестара и техничара Србије, а да исти није потписник истог, може да се закључи да право на увећану плату имају и представници овог синдиката уколико је исти репрезентативан у установи. Поставља се питање на који се начин доказује учешће овог или другог синди-

ката у преговорима за закључивање ПКУ-а за здравство у циљу остваривања права на увећану плату по овом основу.

У поглављу које се односи на прелазне и завршне одредбе у члану 143. ПКУ-а за здравство утврђено је да ће у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог уговора здравствена установа која обавља делатност медицине рада, у сарадњи са потписницима овог уговора, донети јединствену методологију за процену послова са повећаним ризиком који се обављају у здравственим установама. Поред тога, чланом 147. предвиђена је могућност престанка важења колективног уговора пре истека уговореног рока на основу споразума свих учесника или отказом, при чему се уговор примењује најдуже шест месеци од дана подношења отказа, с тим што су учесници дужни да поступак преговарања започну најкасније у року од 15 дана од дана подношења отказа. У члану 150. ПКУ-а за здравство предвиђено је да комисију која прати примену и даје аутентична тумачења овог уговора чине по три члана потписника овог колективног уговора, за разлику од до сада важећег колективног уговора који је предвиђао да комисију чине представници учесника истог. Наиме, то практично значи да ће у раду комисије учествовати само представници Синдиката запослених у здравству и социјалној заштити Србије и Гранског синдиката здравства и социјалне заштите „Независност”, који су и потписали овај уговор, а не и представници синдиката који су учествовали у преговорима за закључивање.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Доношењем новог колективног уговора може да се очекује да се права запослених у здравству не само у одређеној области редефинишу и прошире, већ и прецизирају, у циљу отклањања недоумица које су постојале у вези са одредбама претходног колективног уговора. Примена овог уговора у пракси показаће да ли је труд и напор свих учесника преговарања био оправдан, али ће и указати на евентуалне недостатке који ће бити имплементирани у неки нови колективни уговор.

Измене Правилника о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу и обавезе послодавца у случају повреде на раду или професионалног обољења запослених

У „Службеном гласнику РС” број 106/2018 од 31. 12. 2018. године објављен је Правилник о изменама и допуни Правилника о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу, па тим поводом у наставку следи више детаља о обавезама послодаваца у случајевима када дође до повреде или професионалних обољења запослених на раду.

мр Жељко Албанезе

Законске одредбе

Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС”, бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 – др. закон – у даљем тексту: Закон) и подзаконски прописи посебну пажњу посвећују обавезама послодаваца по основу настанка повреде на раду или професионалних обољења. Тако је, на пример, **чланом 50. Закона утврђена обавеза послодавца да:**

1) одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном

органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених; **2)** најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење.

Из наведеног недвосмислено произлази обавеза послодавца да, када дође до повреде на раду његовог запосленог, то одмах пријави надлежној инспекцији рада ради вршења увиђаја. Пријављивање се врши најбржим путем (телефон, факс, електронски), али о пријављивању мора да постоји и писани траг. На исти начин послодавац је дужан да повреду на раду свог запосленог пријави и надлежном органу унутрашњих послова (у даљем тексту: ОУП), коме се повреда на раду и пријављује

(Под „међународном шифром”, која се уноси у образац 3, подразумева се шифра утврђена важећом Евиденцијом и нотификацијом о повредама на раду и професионалним болестима Међународне организације рада, као и Међународном класификацијом болести (МКБ), коју је утврдила Светска здравствена организација).

2. Евиденција о професионалним обољењима води се на образцу 4, у који се уносе следећи подаци:

- 1) пословно име послодавца, адреса седишта послодавца и ПИБ послодавца;
- 2) име и презиме оболелог од професионалног обољења;
- 3) назив радног места на коме је оболели од професионалног обољења радио када је утврђено професионално обољење;
- 4) дијагноза и међународна шифра професионалног обољења;
- 5) назив здравствене установе која је извршила преглед оболелог од професионалног обољења;
- 6) степен телесног оштећења;
- 7) преостала радна способност оболелог од професионалног обољења за даљи рад.

3. Евиденција о болестима у вези са радом води се на образцу 5, у који се уносе следећи подаци:

- 1) пословно име послодавца, адреса седишта послодавца и ПИБ послодавца;
- 2) име и презиме оболелог;
- 3) назив радног места на коме је оболели радио када је утврђено обољење у вези са радом;
- 4) дијагноза и међународна шифра обољења у вези са радом;
- 5) назив здравствене установе која је извршила преглед оболелог;
- 6) степен телесног оштећења;
- 7) преостала радна способност оболелог за даљи рад.

Сагласно члану 17. Правилника о евиденцијама, послодавац је дужан да 40 година чува евиденције, односно образце 3, 4 и 5.

Казнене одредбе

За понашања послодаваца која су у супротности са наведеним законским обавезама о пријављивању и вођењу евиденција о повредама на раду, сходно члану 69. став 1. т. 30), 31) и 31а) Закона, новчаном казном од 800.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица:

- ако одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми не пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана;
- ако најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања надлежној инспекцији рада не пријави професионално обољење;
- ако не достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђено професионално обољење и организацијама надлежним за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање извештај о повреди на раду и професионалном обољењу који се догоде на радном месту.

Новчаном казном од 400.000 до 500.000 динара казниће се за наведене прекршаје послодавац који је приватни предузетник, а новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара казниће се за исте прекршаје директор, односно друго одговорно лице код послодавца (члан 69. ст. 2. и 3. Закона).

Такође, према члану 70. став 1. тачка 3) Закона, новчаном казном од 600.000 до 800.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица ако не води и не чува прописане евиденције о повредама на раду и професионалним обољењима. За исти прекршај новчаном казном од 200.000 до 300.000 динара казниће се послодавац који је приватни предузетник, а новчаном казном од 30.000 до 40.000 казниће се за овај прекршај директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Недоумице у пракси у вези са уговором о привременим и повременим пословима

У пракси се често јављају одређене недоумице у вези са уговорима о привременим и повременим пословима, тако да је кроз овај текст одговорено на нека спорна питања и указано на то како се правилно поступа у поменутих ситуацијама.

Редакција ИНГ-ПРО

ТРАЈАЊЕ УГОВОРА О ПРИВРЕМЕНИМ И ПОВРЕМЕНИМ ПОСЛОВИМА ВЕЗУЈЕ СЕ ЗА КАЛЕНДАРСКУ ГОДИНУ

Уговор о привременим и повременим пословима временски је ограничен на 120 радних дана у календарској години, што значи да се при максималном трајању тог уговора рачунају само радни дани у календарској години, па због тога нема сметње да исто лице и у наредној години ради на привременим и повременим пословима, али не дуже од 120 радних дана.

Чланом 197. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009 – у даљем тексту: Закон) предвиђено је да за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години послодавац може да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са:

- 1) незапосленим лицем;
- 2) запосленим који ради непуно радно време – до пуног радног времена;
- 3) корисником старосне пензије.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику.

Дефиниција привремених и повремених послова, дата у члану 197. Закона, у једном сегменту је недвосмислена – ради се о пословима који по својој природи не трају дуже од 120 радних дана у календарској години. Поводом трајања уговора о привременим и повременим пословима важно је указати на то да је овај уговор временски ограничен на 120 радних дана у календарској години, што значи да се при максималном трајању поменутог уговора рачунају само радни дани у календарској години (не рачунају се дани у којима лице није ангажовано по наведеном уговору).

Поштујући ову правну норму, време трајања привремених и повремених послова везује се за календарску годину. То је период јануар–децембар. Пошто је у тексту норме употребљен појам „радни дани” при одређивању њиховог трајања – 120 радних дана, у то време не урачунавају се нерадни дани (недељни одмор, привремена спреченост за рад због болести, празници или време прекида рада). Из тих разлога време рада на привременим и повременим пословима из претходне календарске године не прирачунава се времену таквог рада у текућој години, јер је по Закону меродавно само време рада на овим пословима у одређеној календарској години. Због тога нема сметње да исто лице и у наредној години ради на привременим и повременим пословима, али не дуже од 120 радних дана. Одредба члана 197. Закона ту чињеницу не узима као правно важну за режим рада у обављању привремених и повремених послова као облицима рада ван радног односа.

пословима на другом послу. Уговор о привременим и повременим пословима јесте уговор ван радног односа.

У члану 37. став 6. Закона о раду прописано је да, ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Закон о раду не прописује могућност прерастања уговора о привременим и повременим пословима у радни однос (*Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-987/2015-02 од 21. 10. 2015.*)

ПРАВО НА НАКНАДУ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА ДЕТЕТА, НЕГЕ И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, за дете рођено 1. јула 2018. године и касније може да оствари мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета остваривала приходе по основу уговора о обављању привремених и повремених послова.

Ово право регулисано је чл. 17. и 18. Закона о финансијској подршци породици са децом („Сл. гласник РС”, бр. 113/2017 и 50/2018).

Законом се уводи ново право на остале накнаде по основу рођења, неге и посебне неге детета, које такође представља меру финансијске подршке породици са децом. Ово ново законско право омогућиће великом броју жена да по први пут стекну могућност остваривања права на накнаду у периоду по рођењу детета. Реч је о женама које нису у радном односу, већ самостално обављају делатност, власнице су пољопривредног газдинства, радно су ангажоване по основу привремених и повремених послова, уговора о делу и ауторских уговора или су у тренутку рођења детета незапослене и нису оствариле право на новчану накнаду по основу незапослености, а радиле су у периоду који је од утицаја на остваривање права. Битно је да је по основу обављања наведених послова ван радног односа плаћен допринос за социјално осигурање који се по прописима на те приходе плаћа, што је била обавеза послодавца. Основица за обрачун ових доприноса јесте бруто износ накнаде за обављање ових послова, дакле уговорена нето накнада, увећана за порез и доприносе.

ИНГ-ПРО САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО организује скупове, саветовања, семинаре и обуке с правном и финансијском тематиком, представљајући прописе који су не само актуелни већ су и у најширој примени у оквиру законодавства Републике Србије. Овакав вид организације постао је неизбежан начин упознавања с бројним недоумицама и проблемима у пракси, али и пут ка њиховом бржем и успешнијем превазилажењу како би се омогућила сврсисходна и адекватна примена прописа.

Предавачи су врсни и посвећени стручњаци који настоје да подстакну учеснике на промишљање најделотворнијег начина за превазилажење немалих проблема и повећање ефикасности из области које су тема саветовања.

Саветовања се одржавају у пријатном амбијенту, у технички потпуно опремљеним салама, са паузама за кафу и ручак.

На нашим интернет странама www.propisi.net, www.legeartis.rs и www.poslovnisavetnik.net увек се можете информисати о актуелним саветовањима и, уколико сте заинтересовани, попунити електронску пријаву.

За информације и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Утврђивање стварне садржине понуде

Поступање наручиоца у вези са утврђивањем стварне садржине понуде веома често је предмет оспоравања пред Републичком комисијом за заштиту права у поступцима јавних набавки, тако да је у овом тексту, кроз преглед најновије праксе Републичке комисије, анализирана добра и лоша пракса наручилаца.

Милош Јовић,
виши саветник у Управи за
јавне набавке

Као тело које спроводи комплетан поступак јавне набавке, Комисија за јавну набавку, између осталог, а сходно члану 54. став 12. тачка 2), отвара, прегледа, оцењује и рангира понуде, односно, сагласно тачки 4), сачињава писмени извештај о стручној оцени понуда.

Приликом стручне оцене понуда Комисија за ЈН пролази кроз различите фазе, утврђујући све релевантне чињенице од значаја за доношење исправне мериторне одлуке којом се окончава поступак јавне набавке. Између осталог, комисија утврђује и комплетност понуде, односно да ли иста има битне недостатке.

Као битне недостатке понуде ЗЈН у члану 106. предвиђа недоказивање испуњености обавезних и додатних услова за учешће, недостављање траженог средства обезбеђења, навођење рока важења понуде краћег од прописаног и постојање других недостатака у понуди због којих није могуће утврдити њену стварну садржину или је није могуће упоредити са другим понудама у предметном поступку.

Утврђивање стварне садржине понуде показало се у пракси као једно од најосетљивијих питања у раду Комисије за јавну набавку, па је поступање наручиоца у вези са овим питањем веома често предмет оспоравања пред Републичком комисијом за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија).

У наставку текста ће, кроз преглед најновије праксе Републичке комисије, бити анализирана добра и лоша пракса наручилаца у којој је оспоравана њихова одлука у вези са утврђивањем стварне садржине понуде.

Тако је у предмету бр. 4-00-206/2018 наручилац одбио понуду услед тога што Потврда о важности Инжењерске коморе Србије није оверена печатом имаоца лиценце. Подносилац захтева је навео да понуда није смела да буде одбијена због тога што је недостатак формалне природе и јер је доставио доказе да располаже инжењером који поседује тражену лиценцу (М образац, копија радне књижице, уговор о раду, ППОД образац за претходни месец, лиценца и потврда о важењу лиценце). Републичка комисија је усвојила захтев сматрајући да околност да инжењер није оверио потврду својим потписом и печатом није битан недостатак, пошто је, имајући у виду све достављене доказе, неспорно да је услов кадровског капацитета испуњен, односно предметни услов доказан.

У предмету бр. 4-00-66/2018 оспорена је одлука наручиоца зато што није одбио понуду изабраног понуђача, уз тврдњу да исти није доказао испуњеност захтева техничких спецификација за све производе. Наиме, према наводима подносиоца, конкурсном документацијом је, између осталог, тражена димљена свињска печеница (каре) од 500 gr, а понуђена је димљена свињска печеница (вакуум паковање) од 1550 gr. Такође, захтевана је пилећа виршла са сепарисаним пилећим месом од мин. 65%, док је понуђено 62% сепарисаног пилећег меса у виршли.

Осим тога, оспорена је одлука у делу у којем је одбијена понуда подносиоца захтева, која према наводима из захтева није смела да буде

да буде одбијена због недостављања лабораторијских анализа за понуђена добра „векница 0,100 kg” и „погача цвет 0,500 kg”. У свом одговору наручилац је истакао да је изабрани понуђач доставио лабораторијску анализу за „хлеб” (пшенични бели Т-500), као и да је реч о производима истог састава, који се производе по истом технолошком поступку, а разликују се само по маси и облику. Осим тога, наручилац је у прилог једнаког поступања навео да из истог разлога није одбио ни понуду подносиоца захтева (који је такође доставио извештај за други производ у односу на тражени). Републичка комисија је ипак усвојила захтев и наложила наручиоцу да изврши поновну стручну оцену и неспорно утврђивање горенаведеног, јер не може са сигурношћу да се утврди да ли је састав и технолошки поступак исти за сва три добра, а да притом наручилац у конкурсној документацији није одредио састав нити технолошки поступак из којег би могла да се закључи истоветност са производима за које је достављена анализа.

Приликом одређених недостатака у понуди веома је важно разграничити ситуације у којима постоје одређени недостаци који или нису битни или услед којих се, без захтева за додатним појашњењима, иста неће одбити, од ситуација у којима постоје недостаци који су битни и неотклоњиви. Тако је у предмету бр. 4-00-628/2018 подносилац захтева оспорио одлуку наручиоца којом овај одбија његову понуду због непопуњавања колоне „произвођач/каталожка ознака” на четири позиције у спецификацији. Подносилац наводи да његова понуда није смела да буде одбијена јер је реч о техничкој грешци коју је подносилац захтева исправио кроз појашњење своје понуде, поступајући по налогу из члана 93. став 1. ЗЈН-а.

Наручилац у свом одговору наводи да након попуњени образац није могао да прихвати јер би поступио супротно члану 93. став 3. ЗЈН-а – дозволио би да неприхватљива понуда постане прихватљива услед допуне исте. **Републичка комисија је захтев одбила јер, како подносилац захтева није попунио тражене податке, а из осталог дела понуде не могу да се утврде произвођач, каталожка ознака и земља производње добара, не може да се утврди стварна садржина понуде.** Притом је наведено

да наручилац није ни требало да поступи по члану 93. став 1. ЗЈН-а, али је свакако поступио у складу са чланом 93. став 3. ЗЈН-а, када није дозволио да појашњење понуде прерасте у њену допуну и да неприхватљиву (неодговарајућу) понуду учини прихватљивом (одговарајућом).

У предмету бр. 4-00-1547/18 подносилац захтева је оспорио понуду изабраног понуђача из више разлога: а) недоказаних карактеристика (радне температуре) понуђених батерија; б) неисказане структуре цене, односно евентуалних трошкова транспорта, царине и сл.; в) недостављања потврде инвеститора на обрасцу из конкурсне документације; г) недостављања фотокопија диплома за инжењере. Републичка комисија је усвојила захтев зато што се из каталога достављеног уз понуду не види радна температура понуђене батерије, а каталог скинут са интернета није поуздан доказ, па је наручилац морао да тражи потврду произвођача да производ располаже захтеваном радном температуром. Остали наводи захтева су одбијени јер: структура цене није ни захтевана упутством о попуњавања обрасца; није релевантно на ком је обрасцу референтна потврда, већ њена садржина; из М образаца се види стручна спрема лица, па недостављање фотокопија диплома није битан недостатак понуде.

На крају **треба поменути још неколико примера понуда које нису садржале битне недостатке:**

- 1) понуда нема датуме и цене у моделу уговора** (бр. 4-00-144/2018);
- 2) сувишни и недоследни делови конкурсне документације нису разлог одбијања понуде због непоступања по њима** (члан 75. став 1. тачка 5) ЗЈН-а, помиње се у конкурсној документацији овај обавезни услов, односно потреба достављања дозвола надлежног органа, без навођења која је дозвола у питању, а предмет јавне набавке је такав да иста није ни потребна (бр. 4-00-210/2018));
- 3) ауторизација потписана ван места предвиђеног за потпис** (бр. 4-00-297/2018);
- 4) понуђач на два места уписује различити рок испоруке** (45 и 90 дана) – нема битног недостатка с обзиром на то да тај елемент није предмет понуде, већ је унапред дефинисан од стране наручиоца као рок од 45 дана (бр. 4-00-1968/2015).

Преглед измена и допуна Закона о стечају из децембра 2018. године

Измене које се односе на транспарентност поступка и информисање поверилаца, као и на овлашћења поверилаца да утичу на избор стечајног управника, утврђивање висине предујма трошкова неопходних за вођење стечајног поступка и поступак реорганизације, предмет су анализе у овом тексту.

Јасминка Обућина, судија,
председник Привредног
апелационог суда

Закон о стечају из 2009. године¹ мењан је у августу 2014. године², затим у децембру 2017. године³, а након тога и у јуну месецу 2018. године⁴.

Последње измене Закона о стечају из децембра 2018. године⁵ објављене су у „Службеном гласнику РС” бр. 95/18 од 8. 12. 2018. године.

Према образложењу предлагача Закона о изменама и допунама Закона о стечају из децембра 2018. године, измене су биле неопходне да би се побољшао правни оквир за заштиту права поверилаца и обезбедила већа транспарентност података и размена информација између стечајног управника и поверилаца, као и да би се обезбедила већа извесност у погледу трошкова стечајног поступка прописивањем критеријума за одређивање предујма. Један од разлога због којих се законодавац одлучио за измену Закона о стечају, а према образложењу које је пратило предлог ових измена, јесте и то да се обезбеди већа могућност „учешћа поверилаца у избору стечајног управника на почетку стечајног поступка”.

Предлагач измена и допуна навео је у свом образложењу и да је „свеукупност решења ових измена и допуна Закона такође у складу са регулаторном реформом која се спроводи у

Републици Србији, посебно у области побољшања пословног амбијента и поспешивања домаће привреде, а створиће се и услови који ће допринети бољем пласману Републике Србије на листи Светске банке.”

С обзиром на наведено, а пратећи логику законодавца, последње измене и допуне Закона о стечају могу да се поделе на четири групе:

1) Прва група измена и допуна односи се на транспарентност поступка и информисање поверилаца. То је одредба члана 1. Измена и допуна, која се односи на члан 10. Закона о стечају, као и одредба члана 2. Измена, која се односи на члан 20. Закона о стечају.

2) Одредбе које се односе на овлашћења поверилаца да утичу на избор стечајног управника, при чему су то одредба члана 3. Измена и допуна, којом је допуњен члан 25. Закона о стечају, затим члан 4. којим је измењен члан 32. став 3. Закона о стечају, члан 5. којим је допуњен члан 35. Закона о стечају, члан 6. којим се допуњује члан 37. Закона о стечају, као и члан 7. којим се допуњује члан 56. Закона о стечају.

3) Одредбе које се односе на утврђивање висине предујма трошкова неопходних за вођење стечајног поступка – члан 8. Измена и допуна, којим је допуњен члан 59. став 2. Закона о стечају.

4) Измене које се односе на поступак реорганизације – члан 9. Измена и допуна, којим је измењен члан 161. став 1. Закона о стечају.

Члан 10. Закона о изменама и допунама Закона о стечају јесте прелазна одредба којом

женог стечајног управника, осим у случају када је за стечајног управника именована организација која је посебним законом одређена да обавља послове стечајног управника.

Пре доношења одлуке о разрешењу из става 1. овог члана, стечајни судија ће омогућити стечајном управнику да се изјасни о разлозима за разрешење.

Стечајни судија одлуку о разрешењу из става 1. овог члана без одлагања доставља овлашћеној организацији.

Стечајни управник се разрешава и на лични захтев.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на разрешење привременог стечајног управника.”

12 Члан 35. Закона о стечају:

„Скупштина поверилаца формира се на првом поверилачком рочишту.

Скупштину поверилаца чине сви стечајни повериоци, независно од тога да ли су до дана одржавања скупштине поднели пријаву потраживања.

Разлучни повериоци могу учествовати у Скупштини поверилаца само до висине потраживања за коју учине вероватном да ће се појавити као стечајни повериоци. Вероватност необезбеђеног потраживања различни повериоци могу доказивати достављањем процене вредности имовине која представља предмет различног права. Процена вредности предмета различног права мора да буде сачињена од стране овлашћеног стручног лица (проценитеља) и не може бити старија од 12 месеци.

На првој седници Скупштине поверилаца врши се избор председника Скупштине поверилаца и чланова Одбора поверилаца из реда стечајних поверилаца.

Заказивање и вођење каснијих седница Скупштине поверилаца, обавештавање о њима и одређивање дневног реда врши председник Скупштине поверилаца на предлог стечајних поверилаца.

Ако председник Скупштине поверилаца у року од пет дана од дана добијања предлога стечајних поверилаца не закаже Скупштину поверилаца, стечајни повериоци чија су укупна потраживања већа од 20% од укупног износа потраживања свих стечајних поверилаца могу да закажу Скупштину поверилаца и предложе дневни ред.

Стечајни повериоци се о одржавању Скупштине поверилаца и о дневном реду обавештавају истицањем обавештења на огласној и електронској табли суда и објављивањем огласа у два високотиражна дневна листа који се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, осим ако Скупштина поверилаца не донесе одлуку о другачијем начину обавештавања.

На Скупштини поверилаца гласа се сразмерно висини потраживања.

Скупштина поверилаца одлучује већином гласова присутних поверилаца, осим у случају гласања о бан-

кротству стечајног дужника на првом поверилачком рочишту и о разрешењу и истовременом именовању новог стечајног управника на првој седници Скупштине поверилаца.

Ако број стечајних поверилаца није већи од пет, сви повериоци су чланови Одбора поверилаца, али се гласање у овако формираном одбору врши сразмерно висини потраживања.

Повериоцима чија су потраживања оспорена у целисти и који нису покренули парницу у законом предвиђеном року и о томе обавестили стечајног управника престаје својство поверилаца, а тиме и чланство у Скупштини поверилаца.”

13 Члан 32. став 1. Закона о стечају:

„Стечајни судија по службеној дужности или на предлог Одбора поверилаца разрешава стечајног управника ако утврди да стечајни управник:

- 1) не испуњава своје обавезе;
- 2) не поштује рокове одређене овим законом;
- 3) поступа пристрасно у односу на поједине повериоце;
- 4) по протеклу једне године од рочишта за испитивање потраживања није предузео одговарајуће мере ради уновчења имовине која улази у стечајну масу, осим када је предузимање таквих мера било спречено вишом силом или непредвидивим околностима;
- 5) није осигурао имовину за случај наступања штете после два упозорења стечајног судије или Одбора поверилаца;
- 6) није тражио сагласност или није поступио по добијеној сагласности у свим случајевима где је овим законом прописана обавезна сагласност Одбора поверилаца.”

Члан 32. став 2. Закона о стечају:

„Стечајни судија по службеној дужности разрешава стечајног управника ако је брисан из именика стечајних управника, као и у другим случајевима прописаним овим законом.”

Члан 32. став 6. Закона о стечају:

„Стечајни управник се разрешава и на лични захтев.”

14 Члан 37. Закона о стечају:

„Скупштина поверилаца:

- 1) доноси одлуку о банкрутству стечајног дужника у складу са чланом 36. став 4. овог закона;
- 2) бира и опозива председника Скупштине поверилаца и чланове Одбора поверилаца из реда стечајних поверилаца;
- 3) разматра извештаје стечајног управника о току стечајног поступка и о стању стечајне масе;
- 4) разматра извештаје Одбора поверилаца;
- 5) врши друге послове одређене овим законом.”

Специфичности уговора о превозу у железничком и друмском саобраћају

Закони којима се уређују уговори о превозу у железничком и друмском саобраћају јесу *lex specialis* у односу на закон којим се уређују облигациони односи, јер се одредбама ових закона ближе уређује област уговарања и других облигационих односа при превозу путника и ствари у железничком и друмском саобраћају.

Дејан Коцић, дипл. правник,
стручњак за право у областима
саобраћаја и енергетике

Закон о уговорима о превозу у железничком саобраћају донела је Народна скупштина Републике Србије 28. априла 2015. године, при чему је објављен у „Службеном гласнику РС” број 38/15 од 29. априла 2015. године, а ступио је на снагу 7. маја 2015. године.

Закон о уговорима о превозу у друмском саобраћају донела је Савезна скупштина на седници Већа република од 29. маја 1995. године и на седници Већа грађана од 31. маја 1995. године, при чему је објављен у „Службеном листу СРЈ” број 26/95, а ступио је на снагу 10. јуна 1995. године.

Претходно важећи Закон о уговорима о превозу у железничком саобраћају донет је истовремено као и сада важећи Закон о уговорима о превозу у друмском саобраћају, тј. оба су објављена у „Службеном листу СРЈ” број 26/95, при чему су припремљени од стране органа Савезне Републике Југославије, а након доношења Уставне повеље и Закона о спровођењу Уставне повеље („Сл. лист Србије и Црне Горе”, број 1/03) започета је њихова примена као закона Републике Србије.

Предмет уређивања оба наведена закона били су уговорни и други облигациони

односи у области превоза путника и ствари у железничком и друмском саобраћају и у време када су донети, били су у највећој могућој мери усклађени са прописима истоветне правне снаге у европским земљама, што је било неопходно и логично с обзиром на материју која је била регулисана тим законима, јер је њихова практична примена у великој мери подразумевала и међународни превоз путника и ствари.

Период од ступања на снагу претходно важећег Закона о уговорима о превозу у железничком саобраћају до доношења сада важећег закона обележен је суштинском реформом прописа из области железничког саобраћаја у европским земљама, што је за резултат имало установљавање нових институционалних оквира у железничком сектору, који су били праћени новим концептом уређења железнице и превоза у том виду саобраћаја, а то подразумева нове субјекте, другачије односе и нову терминологију у области закључивања и извршавања уговора о превозу путника и робе у железничком саобраћају. У току спровођења наведених суштинских промена стваране су нове институције и напуштен је традиционални концепт уређивања односа који се стварају поводом превоза путника и ствари у железничком саобраћају, што је све условило промењен приступ и поглед на права корисника у путничком и робном саобраћају. При томе посебно треба имати у виду измене правног оквира на међународном нивоу,

повреде или оштећења здравља, односно закашњења у превозу. Превозилац који је накнадио штету кориснику превоза према наведеним одредбама има право регреса према осталим превозиоцима који одговарају солидарно.

Поглавље VI. Мешовити (комбиновани) превоз

Чланом 105. Закона уређена су питања која се односе на мешовити (комбиновани) превоз.

Ако на основу уговора у превозу учествују превозници из разних грана саобраћаја (мешовити превоз), превозилац који је закључио уговор о превозу одговара за штету по прописима о накнади штете који важе за превозиоца на чијем је делу пута штета настала. Ако се превозилац у извршењу превоза користи превозницима из других грана саобраћаја, без знања пошиљаоца, превозилац који је закључио уговор о превозу одговара за штету по одредбама овог закона, без обзира на то на чијем је делу пута штета настала, ако је то повољније за корисника превоза.

Поглавље VII. Остваривање потраживања

У члану 106. Закона регулисана су питања која се односе на остваривање потраживања из уговора о превозу.

Ималац права може да оствари потраживање из уговора о превозу подношењем захтева превозиоцу у писменој форми или подношењем тужбе суду – ако превозилац не исплати накнаду штете у року од 30 дана од дана подношења захтева. Превозилац који не исплати накнаду штете имаоцу права у року од 30 дана од дана подношења захтева, дугује имаоцу права и затезну камату почев од дана када је протекао овај рок. На потраживање превозиоца према кориснику превоза тече камата од дана достављања захтева кориснику превоза.

Поглавље VIII. Застарелост потраживања

Члановима 107–109. Закона уређена су питања која се односе на застарелост потраживања из уговора о превозу.

Потраживања из уговора о превозу ствари застаревају за једну годину. Застаревање овог потраживања почиње да тече:

- 1) за потраживања због оштећења ствари, као и због закашњења у превозу ствари – од дана када је превозилац предао ствар;
- 2) за потраживања због потпуног или делимичног губитка ствари односно пртљага – од дана када се, према одредбама овог закона, сматра да је ствар изгубљена.

Потраживања настала због смрти, телесне повреде или оштећења здравља, проузрокованих удесом или незгодом, застаревају за три године.

Рок застарелости тече од дана када је лице коме је штета причињена о томе сазнало или је морало да сазна, али не може бити дужи од пет година од дана настанка удеса или незгоде.

Застаревање се прекида подношењем захтева превозиоцу у писменој форми. Застаревање почиње да тече изнова од дана када је имаоцу права у писменој форми достављен одговор на његов захтев и кад су му враћене исправе приложене уз тај захтев. Застарелост не може да наступи пре протеча рока од 30 дана од дана пријема одговора на захтев имаоца права.

Поглавље IX. Прелазне и завршне одредбе

У чл. 110–112. Закона дате су прелазне и завршне одредбе.

Одредбе Закона неће се примењивати на односе из уговора о превозу путника и ствари у друмском саобраћају закључене до дана ступања на снагу Закона.

Даном ступања на снагу Закона престао је да важи Закон о уговорима о превозу у друмском саобраћају („Сл. лист СФРЈ”, број 2/74).

Закон је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”, тј. 10. јуна 1995. године.

Пракса у примени Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова

У овом тексту пажња је посвећена одређеним специфичностима које су уочене приликом примене наведеног закона током неколико претходних месеци, а пре свега оним специфичностима које се тичу учешћа странака у поступку уписа у Катастар непокретности.

Дејан Обренић,
дипломирани правник

Дана 8. 6. 2018. године ступио је на снагу Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Сл. гласник РС”, бр. 41/2018 и 95/2018), док су одредбе овог закона које се односе на поступање јавних бележника као „обвезника доставе” почеле да се примењују од 1. 7. 2018. године. Ступањем на снагу овог закона престао је да важи велики број одредби Закона о државном премеру и катастру („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15 – УС, 96/15, 47/17 – аутентично тумачење и 113/17 – др. закон).

Као разлоге за усвајање овог закона законодавац је навео потребу да се повећа ефикасност и ажурност Катастра непокретности и потребу да се поједностави и убрза процедура уписа у исти, затим да се подношење захтева за упис у Катастар учини што комфорнијим за странке, без одласка у службу за Катастар непокретности – подношењем захтева путем е-шалтера, као и да се отклоне одређени недостаци који су уочени у примени Закона о државном премеру и катастру, прецизирањем појединих одредби и побољшањем постојећих законских решења. Повећање ефикасности Катастра законодавац је нашао у увођењу информативних

технолозија; затим у прописивању обавезе за судове, јавне бележнике, јавне извршитеље, органе јавне управе и друге органе и организације, који у оквиру своје законом утврђене надлежности доносе одлуке, односно састављају или потврђују исправе које представљају правни основ за упис у Катастар (обвезници доставе), да исте доставе Служби за катастар непокретности ради провођења промена у том катастру. Слично наведеном, постизање убрзања процедуре уписа у Катастар непокретности законодавац је решио прописивањем обавезе наведеним обвезницима доставе да у кратким роковима достављају Служби за катастар непокретности одлуке које доносе, односно исправе које састављају или потврђују, ради уписа у Катастар; затим прописивањем краћих рокова за поступање Службе за катастар непокретности у поступку уписа у Катастар непокретности; прописивањем правила да Служба за катастар непокретности не проверава законитост јавне, односно јавнобележничке исправе на основу које се врши упис у Катастар, у смислу повреде принудних прописа, с обзиром на то да се о законитости исправе води рачуна у поступку њеног доношења, састављања, односно потврђивања (солемнизације), па није потребно да исте исправе у том смислу преиспитује и орган надлежан за упис у Катастар непокретности. Идеја законодавца је да ће се овим убрзати процедура уписа, односно да ће се скратити време потребно за упис у

ту исправу у папирној форми, оверену потписом и печатом јавног бележника, а затим ту исту исправу скенира и снабдева својим електронским потписом, па је затим „качи” на е-шалтер и на тај начин доставља надлежној служби за катастар непокретности. Уколико је потребно да се, уз јавнобележничку исправу доставе и додатне исправе (нпр. докази о правном следу, потврде о плаћеној купопродајној цени и сл.), неопходно је да странке те додатне исправе предају јавном бележнику у оригиналу или у овереној копији, како би их јавни бележник доставио Служби за катастар непокретности.

Забуна до које у пракси неретко долази тиче се улоге јавног бележника у целом поступку уписа у Катастар непокретности. Као што је у претходном делу текста више пута речено, јавни бележник је у целом поступку „само” обвезник доставе. Дакле, јавни бележник није странка у поступку, па самим тим нема право на жалбу на одлуке Службе за катастар непокретности, не стиче никаква права уписом у Катастар у вези са исправом коју је доставио, нити има право да на било који начин учествује у поступку одлучивања по захтеву за упис. Такође, јавни бележник не представља пуномоћника или заступника странке у поступку пред Службом за катастар непокретности, већ достављање исправе преко е-шалтера врши по службеној дужности, као своју законску обавезу, у улози обвезника доставе.

Ово је битно разјаснити јер се у пракси често дешава да странке, па и њихови адвокати, очекују да јавни бележник који је проследио исправу Служби за катастар непокретности

треба да прати даљи поступак уписа у Катастар који се води пред том службом и да о томе обавештава странку. Исто тако, очекује се да, након доношења одлуке од стране Службе за катастар непокретности у поступку уписа, јавни бележник упути неке додатне дописе наведеној служби или чак да уложи жалбу на одлуку ове службе. Сва ова очекивања су, као што се може видети, нереална и неоснована, јер не представљају посао јавних бележника нити њихову законску обавезу.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Након овог кратког осврта на праксу у првим месецима примене Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, може се констатовати да, и поред неких „дечјих болести” које се јављају у његовој почетној примени, овај закон свакако представља озбиљан корак напред у поступку уписа у Катастар непокретности. Његове позитивне стране огледају се у томе што су у наш правни систем унете крупне новине везане за модернизацију и побољшање ефикасности, транспарентности и тачности у једном тако озбиљном државном послу као што је сређивање катастра непокретности. Тако је овај закон препознатљив по увођењу електронског једношалтерског система, скраћењу рокова за доношење решења на само пет радних дана, прецизирању врста уписа и њиховог значаја и др., док ће његове тренутне слабости бити превазиђене кроз примену у периоду који следи, као и кроз усаглашавање других прописа са овим законом.

ING-PRO

Кривично дело убиство детета при порођају из чл. 116. КЗ-а

Законодавно решење, одређене дилеме и судска пракса у вези са овим кривичним делом предмет су анализе у овом тексту.

Драган У. Калаба,
заменик вишег јавног тужиоца
у Чачку

Теорија кривичног права одређује облике убиства као лишење живота другог у виду:

- класичног, обичног убиства,
- тешког убиства,
- лакшег или привилегованог убиства.

Обично убиство означава се као класично, „нормално убиство”, док тешко убиство поседује одређене, законом прописане, квалификаторне околности, које му дају такав значај, а привилеговано убиство поседује одређене околности, законом прописане, које му дају лакши облик.

Једно од привилегованих убистава јесте и кривично дело убиство детета при порођају, предвиђено у чл. 116. Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14 и 94/16), а припада глави XIII под називом „Кривично дело против живота и тела”.

У народу је ово кривично дело познато као детеубиство или чедоморство.

Наведено кривично дело, прво, има сва обележја кривичног дела убиства из чл. 113. КЗ-а, дакле „лишење живота другог”, а друго, има и своје специфичне карактеристике које му дају доминантну црту привилегованог облика убиства, као што су: објекат напада – жртва, извршилац и време извршења кривичног дела.

Оно што је опредељујуће у вези са овим обликом убиства јесте напредак медицинске науке у смислу да порођај производи код мајке која се порађа одређене промене, а то је

посебно психичко стање проузроковано порођајем.

Кривично дело предвиђено у чл. 116. КЗ-а гласи: „Мајка која лиши живота своје дете за време порођаја или непосредно после порођаја, док код ње траје поремећај изазван порођајем, казниће се...”

Елементи овог облика убиства јесу:

- дете – жртва или објекат напада,
- извршилац – мајка која се порађа, односно која се породила,
- време извршења кривичног дела означено као „за време порођаја или непосредно после порођаја, док код ње траје поремећај изазван порођајем”.

Објекат кривичног дела је новорођенче, и то за време порођаја или непосредно после порођаја. Ако није у питању новорођенче, већ плод у утроби мајке, не ради се о живом бићу, па је уништавање плода кривично дело недозвољен прекид трудноће, предвиђено у чл. 120. КЗ-а. Другим речима: прекид трудноће односи се на човечји плод и његово издацивање из жене пре него што је започето рађање.

Новорођенче треба да је живо јер се исто лишава живота, што је битан елемент кривичног дела.

Устаљена пракса је да се „живот” детета одређује тзв. плућним експериментом.

За рођено дете законодавац не опредељује ближе елементе – одређене карактеристике или услове. То значи да је, иако је дете живо, али рођено са одређеним аномалијама, оно предмет овог кривичног дела. Плод постаје дететом када је фактички започет процес рађања, односно извлачења плода из мајчине утробе. Израз „за време порођаја” јасно указује на то да постоји ово кривично дело и у ситуацији када је порођај започет, а није

стању и када из обављеног ДНК вештачења произлази да је малолетница природна биолошка мајка новорођенчета и да су код ње гинеколошким и телесним прегледом утврђени знаци да се породила, док из обдукционог записника произлази да је новорођенче било у десетом лунарном месецу материчног живота, да је рођено живо и да је након рођења кратко време дисало и гутало, након чега је наступила смрт узрокована престанком дисања и срчаног рада услед убода десног теменог дела главе, са преломом лобање и повредом мозга, што упућује на закључак да је од трнутка рођења детета до наступања смрти протекао кратак временски период, тако да је с тим у вези наведено кривично дело могла да изврши само мајка детета.

(Решење Апелационог суда у Нишу, Кжм 44/16 од 14. јула 2016)

Случај 11.

Пресудом првостепеног суда окривљена је оглашена кривом због кривичног дела убиство детета при порођају из чл. 50. ст. 1. КЗРС.

Пресудом другостепеног суда уважена је жалба јавног тужиоца да се претходна поменута пресуда укида и предмет враћа првостепеном суду на поновни претрес и одлуку.

Из образложења:

Из образложења пресуде произлази да је суд утврдио доказима да се окривљена кривичног дана сама породила у својој кући, као и да је бебу замотала у пешкир и оставила у картонској кутији у дворишту, а потом је касније у јутарњим часовима отишла по бебу и тамо је затекла мртву. Даље, из списка произлази да окривљена своју трудноћу није одржавала у надлежној здравственој установи и да је пре порођаја донела одлуку да порођај обави сама, тако да се, кад је порођај започет, није ни јавила нити ишла у здравствену установу ради порођаја.

Жалба јавног тужиоца је основана с обзиром на то да је, да би постојало наведено кривично дело, нужно да се радња предузима непосредно после порођаја и то у посебном психичком стању, тако да би било неопходно утврдити да је код мајке постојао поремећај и да је дело извршено под утицајем тог

поремећаја, па у поновном поступку ту битну околност првостепени суд мора да утврди.

(Пресуда Општинског суда у Младеновцу, К 187/06 од 13. новембра 2009, и Решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 4034/10 од 12. јула 2010)

Случај 12.

Неопходан услов за кривично дело из чл. 116. КЗ-а јесте постојање поремећаја који настаје код мајке за време порођаја, односно непосредно после порођаја, услед којег она лишава живота своје дете, па ако је изведеним доказима утврђено да такав поремећај (који карактерише отуђење од реалитета и мноштво различитих психопатолошких доживљаја и феномена, услед којих не би била у стању да спроведе низ целисходних умишљајних радњи, нити да се у потпуности сећа и опише дешавања из периода када су симптоми били изражени) није постојао, већ да је иста била у стању смањене урачунљивости изазване страхом од могућих социјалних последица које ће наступити због рођења детета из недозвољених полних односа, не може се говорити о овом кривичном делу.

(Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 5518/13 од 3. априла 2014)

Случај 13.

Поремећај, као законски елемент кривичног дела убиства детета при порођају, мора бити наведен у чињеничном опису дела јер је саставни део радње извршења, а доследно томе, мора да се утврди узрочна веза између порођаја и поремећаја.

(Решење Врховног суда Србије, Кж 71/83 од 20. фебруара 1983)

Случај 14.

Мати која лиши живота своје дете за време порођаја или непосредно иза порођаја, док траје поремећај који је код ње изазвао порођај, одговара само за привилеговано убиство, без обзира на то што је одлуку да убије дете створила пре почетка порођаја.

(Решење Врховног суда Хрватске, Кж 1335/52 од 19. септембра 1952)

Случај 15.

Кривична одговорност за кривично дело убиство детета при порођају из чл. 138. КЗ-а стоји само ако је мати деловала умишљајно. (Пресуда Врховног суда Србије, Кж 3255/54 од 9. фебруара 1957)

Коментар најновијих измена и допуна Закона о јавној својини

Закон о изменама и допунама Закона о јавној својини објављен је у „Сл. гласнику РС“ бр. 95/2018 од 8. 12. 2018, а ступио је на снагу 16. 12. 2018. године.

Јасмина Вранић, дипл. правник,
координатор за прописе и
нормативне послове
ЈКП „Паркинг сервис“ Београд

Законом о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др. закон, 108/16, 113/17 и 95/18) уређује се право јавне својине и одређена друга имовинска права Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Законом о изменама и допунама Закона о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 95/18), који је ступио на снагу 16. 12. 2018. године:

- прецизиране су, између осталог, и поједине одредбе и побољшана постојећа законска решења;
- поједностављена је процедура и убрзан поступак уписа јавне својине на непокретностима пред надлежним органом за упис права својине на непокретностима;
- омогућено је да културна добра буду у јавној својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, уколико је то у вези са економским, културним, туристичким или другим интересима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе;
- утврђени су начин и услови за умањење почетне тржишне вредности ствари у јавној својини у поступцима располагања отуђењем из јавне својине;
- омогућено је да предмет извршења могу да буду непокретности на којима је заснована хипотека, које користе здравствене установе из Плана мрежа здравствених установа, јер досадашњим законским решењем медицинске установе нису могле да узимају кредите ради реконструкције постојећих или изградње нових објеката.

Могућност да културна добра буду у јавној својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и да се културна добра у својини Републике Србије дају на коришћење и управљање другим носиоцима права јавне својине

Одредбом члана 1. Закона о изменама и допунама Закона о јавној својини измењена је допуњена одредба члана 10. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др. закон, 108/16 и 113/17) тако што су после става 6. додати нови ставови од 7. до 9, који гласе:

Изузетно од става 6. овог члана, културна добра могу бити у јавној својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, уколико је то у функцији остваривања надлежности аутономних покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Културна добра у јавној својини Републике Србије могу бити дата на коришћење и управљање другом носиоцу права јавне својине, о чему одлуку доноси Влада на предлог Републичке дирекције за имовину Републике Србије (у даљем тексту: Дирекција).

Одредбе стл. 7. и 8. овог члана не односе се на нејокејности у јавној својини које користе државни органи и организације, а намењене су извршавању њихових надлежности.

Смисао наведене измене члана 10. Закона о јавној својини јесте да се омогућава да културна добра буду у јавној својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, уколико је то у функцији остваривања надлежности аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Наиме, постоје бројне непокретности са статусом културног добра, односно споменика културе, које за обављање својих надлежно-

Дакле, мења се члан 77а Закона о јавној својини тако што се **обавезује надлежни орган за упис права на непокретностима да, по службеној дужности, по сили закона изврши упис права јавне својине јединице локалне самоуправе не само на улицама, трговима и јавним парковима, већ и на некатегорисаним путевима и општинским путевима на којима је, као корисник, уписана јединица локалне самоуправе, односно њени органи и организације, као и на комуналним мрежама.** На овај начин поједностављује се поступак уписа права јавне својине јединица локалне самоуправе у јавну књигу о непокретностима и правима на њима. Ставом 2. истог члана прописује се обавеза да надлежни орган за упис права на непокретностима по сили закона и по службеној дужности изврши упис права јавне својине у свим случајевима када корисници непокретности нису извршили обавезу у Законом прописаном року. Под непокретностима из члана 72. став 5. алинеје 2. и 3. Закона о јавној својини подразумевају се комуналне мреже и улице, тргови, јавни паркови на којима право јавне својине стиче јединица локалне самоуправе на чијој су територији.

Одредбом члана 14. Закона о изменама и допунама Закона о јавној својини, у одредби члана 82. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/11, 88/13, 105/14, 104/16 – др. закон, 108/16 и 113/17) став 2. мења се и гласи:

Уз захтев за упис њрава својине из става 1. овој члана подноси се акт о сагласности надлежној органи оснивача и измена оснивачкој акти.

Смисао измена става 2. члана 82. Закона о јавној својини јесте да се **укида обавеза јавних предузећа и друштава капитала да надлежном органу за упис права на непокретностима, уз захтев за упис права својине, достављају и извод из јавне књиге и потврду Дирекције да су непокретности пријављене ради уписа у јединствену евиденцију непокретности**, чиме се поједностављује процедура и убрзава поступак уписа јавне својине на непокретностима пред надлежним органом за упис права на непокретностима.

Могућност конституисања права својине Републике Србије на непокретностима на којима су у јавној књизи о непокретностима и правима на њима, као корисници, односно носиоци права коришћења, уписана правна лица и други облици организовања који су престали да постоје и који немају правне следбенике

Одредбом члана 15. Закона о измени и допуни Закона о јавној својини уводи се могућност конституисања права својине Републике Србије на непокретностима на којима су у јавној књизи о непокретностима и правима на њима, као корисници, односно носиоци права коришћења, уписана правна лица и други облици организовања који су престали да постоје и који немају правне следбенике, а захтев за упис на наведеним непокретностима подноси Државно правобранилаштво, односно Дирекција.

Одредба члана 15. Закона о изменама и допунама Закона о јавној својини гласи:

На нејокрејностима на којима су у јавној књизи о нејокрејностима и њравима на њима, као корисници, односно носиоци њрава коришћења, уписана њравна лица и други облици организовања који су престали да постоје и који немају њравне следбенике, престала је наведено њраво и конституише се њраво јавне својине Републике Србије.

Захтев за упис јавне својине Републике Србије на нејокрејностима наведеним у ставу 1. овој члана подноси Државно правобранилаштво, односно Дирекција.

Уз захтев за упис јавне својине Републике Србије доставља се: доказ да њравно лице, односно организација није уписана у Регистар њравних лица и организација и да нема њравној следбеника; акт о дрсању из Регистра њравних лица, као и други документација на основу које се може утврдити да су уписани корисници, односно носиоци њрава коришћења престали да постоје.

Лице које има њравни интерес може оспорити упис њрава јавне својине Републике Србије у смислу овој члана закона.

Шта доноси Закон о изменама и допунама Закона о патентима

Изменама Закона о патентима отклоњени су одређени недостаци који су уочени приликом његове примене, а извршено је и термилошко усклађивање различитих израза и унапређени су информационо-образовни послови у области правне заштите проналазака и других права интелектуалне својине.

др Наташа Милојевић,
дипл. маш. инж.,
саветник у Заводу за интелектуалну
својину

Закон о изменама и допунама Закона о патентима („Сл. гласник РС”, бр. 95/2018 – у даљем тексту: Нови Закон) почео је да се примењује 16. децембра 2018. године.

ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА, ПАТЕНТИБИЛНОСТ И ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА

Чланом 1. Новог Закона („Сл. гласник РС”, бр. 95/2018) измењен је и допуњен члан 2. Закона о патентима („Сл. гласник РС”, бр. 99/11), којим се прописује значење појединих израза. Изменом и допуном члана 2. тачке б) прописано је да је регистар *збирка њодајака коју у електронском облику води и одржава надлежни орган* и прецизира *заступнике страног физичког или правног лица које нема седиште или пребивалиште на територији Републике Србије*. Ове измене и допуне имају за циљ унапређење и дигитализацију регистра. Изменом тачке 9) истог члана прецизира се поступак пред надлежним органом по захтеву за признање сертификата о додатној заштити, признатом сертификату и захтеву за упис европског патента у Регистар патената. Тачке 20–28. члана 2. Новим Законом доносе измене у смислу термилошке прецизности, као и прецизније дефиниције различитих израза. После тачке 28) Новим

Законом додате су тачке 29) и 30). Тачком 29) дефинишу се подаци о подносиоцу пријаве, носиоцу патента, подносиоцу захтева или предлога, стицаоцу права или лиценце, залогодавцу и заложном повериоцу, и то лично име и адреса физичког лица, односно пословно име и седиште правног лица, а тачком 30) подаци о заступнику, и то лично име и седиште заступничке канцеларије физичког лица, односно пословно име и седиште правног лица.

Новина је и да су додати:

- члан 2а. *Прикуљање, обрада и заштитна њодајака*, при чему надлежни орган поступа у складу са прописима о заштити података о личности и
- члан 2б. *Приступ информацијама од јавног значаја*, при чему надлежни орган поступа у складу са законом који уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја садржаним у пријави патента, регистрима из члана 70, списима објављених пријава патената, признатих патената, малих патената, сертификата о додатној заштити и другим информацијама којима располаже надлежни орган у складу са законом који уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја.

Чланови 9, 10, 11 и 25 промењени су у термилошком смислу у циљу проширења права у вези са биолошким материјалом у комерцијалне сврхе, а чланом 7. мења се назив изнад члана и члан 29. из „Принудна лиценца у корист оплемењивача биљних сорти” у „Унакрсна принудна лиценца”, при чему се тичу права оплемењивача биљне сорте.

члана 168. додати су називи изнад чланова и чланови 168а. Уџис у Реџистџар засџџуџника и 168б. Продужење важења уџиса.

Од изузетног значаја јесте и уређење информационо-образовне улоге Завода. После члана 171. додат је назив главе XIXа Информационо-образовни џослови и члан 171а, који

прописује да надлежни орган обавља информационо-образовне послове у области правне заштите проналазака и других права интелектуалне својине. За обављање информационо-образовних послова надлежном органу плаћају се републичке административне таксе.

Изменама Закона о патентима заправо се тежи успостављању ефикаснијег система заштите проналазака, као и већој сигурности привредних субјеката који примењују заштићени проналазак у индустрији или у научноистраживачкој делатности. Посебан акценат стављен је на пружање информационо-образовних услуга у области заштите проналазака кроз спровођење обуке заинтересованих лица, као и на пружање услуге дијагностике интелектуалне својине у привредним субјектима и НИО. Извршеним изменама и допунама Закона очекује се, поред осталог, боље коришћење система интелектуалне својине у смислу конкурентности српских привредних субјеката и пружања веће сигурности носиоцима права на проналазак, као и стручне помоћи органима за принудно спровођење права интелектуалне својине.

Утврђен је начин распоређивања ученика за учење кроз рад у средњим школама

Правилником о начину распоређивања ученика за учење кроз рад утврђен је начин распоређивања ученика за учење кроз рад у средњим школама у којима се учење кроз рад за одређени образовни профил у дуалном образовању одвија код више послодаваца.

Редакција ИНГ-ПРО

Прво следи подсетник на то да је Закон о дуалном образовању („Сл. гласник РС”, бр. 101/2017 – у даљем тексту: Закон) ступио на снагу 18. новембра 2017. године, а примењује се од школске 2019/2020.

године. Правилник о начину распоређивања ученика за учење кроз рад („Сл. гласник РС”, бр. 102/2018 – у даљем тексту: Правилник) донет је на основу члана 7. Закона, који регулише упис ученика, а прописује да се структура уписа ученика у средње стручне школе по подручјима рада за образовне профиле у дуалном образовању утврђује у складу с потребама привреде и могућности-ма даљег школовања будућих ученика, при

Тим за КВиС, након обављеног интервјуа свих послодаваца са свим ученицима, организује изјашњавање ученика, тако да ученици сачињавају своју листу послодаваца код којих би желели да обављају учење кроз рад, рангирајући све послодавце од најпожељнијег до најмање пожељног. Поред ученика, ову листу жеља ученика потписује и родитељ, односно други законски заступник.

Изузетно, уколико родитељ, односно други законски заступник није у могућности, листу жеља ученика потписује педагог или психолог школе. Сваки послодавац, након што је обавио интервјуе са свим ученицима, сачињава своју ранг-листу ученика, при чему мора да се изјасни за најмање онолико ученика колико има слободних места за учење кроз рад.

4) Усаглашавање жеља ученика и послодаваца и коначна листа распоређивања ученика – фаза у којој Тим за КВиС на основу листа жеља ученика и послодаваца сачињава листу распоређивања ученика по послодавцима, упарујући жеље ученика и послодаваца од прве до последње, до попуњавања свих слободних места код послодаваца. У случају да се за истог ученика изјасне два или више послодаваца, ученик се распоређује код послодавца ког је на својој листи жеља рангирао на више место. Ученике који се не распореде по овом поступку, Тим за КВиС распоређује у складу са најбољим интересом ученика и послодаваца, узимајући у обзир:

- близину становања ученика у односу на просторије послодавца у којима се реализује учење кроз рад;
- равномерну родну заступљеност ученика код свих послодаваца;
- друге околности које могу бити од значаја за ученика и послодавца.

Уколико се учење кроз рад реализује од другог разреда, приликом распоређивања ученика који се не распореде води се рачуна и о:

- равномерном распоређивању ученика са одличним, врлодобрим, добрим и довољним успехом код свих послодаваца;
- оцени/или препоруци координатора учења кроз рад.

Након распоређивања свих ученика Тим за КВиС сачињава коначну листу распоређивања ученика.

Записник о распоређивању ученика

Сагласно члану 7. Правилника, Тим за КВиС на основу коначне листе распоређивања ученика сачињава записник о распоређивању ученика код послодаваца. Овај записник садржи и опис целог поступка распоређивања, листе жеља ученика, листе жеља послодаваца и образложење за распоређивање ученика. Записник потписују чланови Тима за КВиС, овлашћено лице послодавца код којег се реализује учење кроз рад, директор школе и родитељи, односно други законски заступници ученика. Изузетно, уколико родитељ, односно други законски заступник није у могућности, записник потписује педагог или психолог школе.

Правилник у својој завршној одредби наглашава да су послодавци дужни да реализују, а ученици да похађају часове учења кроз рад према распореду утврђеном у записнику Тима за КВиС. Изузетно, ученици могу да реализују учење кроз рад и код другог послодавца, уз претходну сагласност школе, послодаваца и родитеља, односно другог законског заступника.

ИНФО-ПРАВНИК...

ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА...

У оквиру ове рубрике објављиваћемо кратка обавештења о свим битним променама у правној регулативи у периоду између изласка два броја нашег часописа.

ПОКРЕНУТ ПОСТУПАК ЗА УТВРЂИВАЊЕ НЕУСТАВНОСТИ ОДРЕДБЕ ЧЛАНА 12. СТАВ 7. ЗАКОНА О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

Уставни суд је на седници 24. 12. 2018. године покренуо поступак за утврђивање неуставности одредбе члана 12. став 7. Закона о финансијској подршци породици са децом, којом је прописано да се право на накнаду зараде, односно накнаду плате за време одсуства са рада ради посебне неге детета не може остварити за дете за које је остварено право на додатак за помоћ и негу другог лица.

РОК ЗА АДВОКАТЕ И АДВОКАТСКЕ ПРИПРАВНИКЕ ДА УСКЛАДЕ СВОЈЕ БАВЉЕЊЕ АДВОКАТУРОМ СА ОДРЕДБАМА ЗАКОНА, СТАТУТА И КОДЕКСА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ЗАБРАНУ БАВЉЕЊА ПОСЛОВИМА КОЈИ СУ НЕСПОЈИВИ СА АДВОКАТУРОМ – 1. 3. 2019. ГОДИНЕ

У наставку наводимо позив Адвокатске коморе Београда:

„Одредбом члана 83. став 1. тачка 9. Закона о адвокатури („Сл. гласник РС”, бр. 31/2011 и 24/2012 – одлука ОУС) и одредбом чл. 244. ст. 1. т. 9. Статута Адвокатске коморе Србије („Сл. гласник РС”, бр. 85/2011, 78/2012 и 86/2013) прописано је да „адвокату престаје право на бављење адвокатуром у случају заснивања радног односа ван адвокатуре, уписа у регистар предузетника, стицања статуса статутарног заступника, именовања за директора или председника управног одбора у правном лицу, избора или именовања за члана или председника извршног одбора банке,

именовања за заступника државног капитала или за прокуристу – од дана заснивања радног односа, уписа у регистар, именовања или избора”.

Одредбама чл. 83. ст. 5. Закона о адвокатури и чл. 244. ст. 7. Статута АК Србије прописано је да се „одредбе овог члана сходно примењују и на адвокатске приправнике”.

Одредбом чл. 244. ст. 3–6 и чл. 245. ст. 2–4. Статута АК Србије уређен је поступак доношења одлуке о испуњености услова за брисање из именика адвоката и решења о брисању из именика адвоката, а одредбом чл. 246. ст. 1. и 3. Статута АК Србије уређен је поступак доношења решења о брисању из именика адвокатских приправника.

Одредбом чл. 243. Статута АК Србије прописано је да „адвокат не сме да се бави пословима који су неспојиви са угледом и независношћу адвокатуре”, као и да су „неспојиви послови са угледом и независношћу адвокатуре и послови посредовања у промету роба и услуга, стечајног управника, ликвидационог управника, судског вештака, судије, јавног тужиоца, јавног правобраниоца, јавног бележника, приватног извршитеља или послови у чијем обављању може доћи до сукоба интереса”.

Одредбом чл. 11. Кодекса професионалне етике адвоката, бр. 84-6/2012 од 11. 2. 2012. године, прописано је да се „адвокат не може бавити пословима који нарушавају значај и углед адвокатуре”, „адвокат не сме да прихвати послове и звања који би га довели у подређен положај, навели на некритичко извршавање туђих налога или његов рад условљавали таквом врстом обавеза или погодности које би угрозиле његову

2019. години износи 797,37 динара. Значи, износ пореза који је послодавац дужан да плати дневно по сезонском раднику износи 79,74 динара, износ доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање 207,32

динара, а износ доприноса за здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 15,95 динара. Дакле, укупан износ пореза и доприноса дневно по сезонском раднику износи 303,01 динар.

Календар важења њравних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- Одлука о поступку по приговору и притужби корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС”, бр. 1/2019 од 11. 1. 2019. године)
 - ступа на снагу 11. 2. 2019. године.
- Одлука о поступку по приговору и притужби правног лица („Сл. гласник РС”, бр. 1/2019 од 11. 1. 2019. године)
 - ступа на снагу 11. 2. 2019. године.
- Закон о изменама и допунама Закона о играма на срећу („Сл. гласник РС”, бр. 95/2018 од 8. 12. 2018. године)
 - примењује се од 1. 3. 2019. године.
- Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС”, бр. 95/2018 од 8. 12. 2018. године)
 - примењује се од 1. 3. 2019.
- Закон о потврђивању Конвенције Савета Европе о кинематографској копродукцији (ревидирана) („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 12/2018 од 27. 9. 2018. године)
 - Конвенција ступа на снагу 1. 3. 2019. године.
- Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гласник РС”, бр. 95/2018 од 8. 12. 2018. године)
 - одредбе чл. 134–139. примењују се од 1. 3. 2019. године.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Право на одсуство запосленог за време верског празника – крсна слава

П: *Ако крсна слава њада у недељу, а њослодавац има раднике који раде њо сменама и некима ња недеља њада као радни дан, да ли у њиом случају зајослени има њраво на њлаћено одсуство за њај дан?*

О: Запослени православне вероисповести, који је о томе обавестио послодавца, има право да одсуствује с посла на први дан своје крсне славе и за тај дан добија накнаду зараде ако је по распореду његовог радног времена тај дан његов радни дан. Ако у тај дан мора да ради, овај запослени има право на зараду и увећање зараде за рад на празник. Ако је, међутим, први дан крсне славе за конкретног запосленог дан недељног одмора, за овај дан запослени не остварује право на накнаду зараде нити право на померање дана празника на наредни радни дан.

Посебан случај остваривања накнаде зараде за крсну славу остварује се код запослених који раде у турнусу, па за њих важе следећи принципи:

а) ако је први дан крсне славе пао у дан који је за запослене који раде у турнусу слободан по основу прерасподеле радног времена, запослени нема право на накнаду зараде за те дане, с обзиром на то да је за те дане на основу прерасподеле примио зараду (аналогно слободној суботи за запослене који имају петодневну радну недељу – субота је за њих плаћена током рада у пет радних дана у недељи);

б) ако је први дан крсне славе пао у дан који је за запослене који раде у турнусу или у сменама дан седмичног одмора, запослени такође нема право на накнаду зараде аналогно недељи за оне запослене који не раде у турнусу или у сменама, при чему за дан седмичног одмора запосленом не припада зарада, па самим тим ни накнада зараде.

Неискоришћен годишњи одмор

П: *Да ли зајослени који збој боловања није усиео да искористи осѡаѡак ѡдишњеѡ одмора до 30. 6. наредне календарске ѡдине, има ѡраво на исѡлаѡу новчане накнаде сразмерно броју дана неискоришћеноѡ ѡдишњеѡ одмора или му једносѡавно ѡи дани ѡройадају? На ѡомињемо само да је реч о случају у коме зајосленом није ѡресѡао радни однос.*

О: У члану 76. Закона о раду предвиђена је само накнада штете за неискоришћени годишњи одмор у случају престанка радног односа. Ван тог случаја запосленом не припада наведена накнада.

Ако запослени у конкретном случају до 30. јуна није искористио други део годишњег одмора из претходне године, губи право на коришћење другог дела одмора, пошто после 30. јуна ни у ком случају годишњи одмор из претходне године не може да се користи.

Запослени у образовању

П: *Да ли зајослени који је завршио основну школу и има сѡручно осѡособљавање за занимање сѡолар у ѡрајању од 6 месеци има ѡрви или груѡи сѡеѡен сѡручне сѡреме?*

Дакле, новим чланом 31а предвиђено је умањење почетне процењене тржишне вредности непокретности у поновљеном поступку отуђења на 80% од почетне процењене вредности, односно 60% од исте, као и да одлуку о томе доноси Влада, односно надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, под условом да је то од интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе. Ово из разлога што су тржишне вредности непокретности које се отуђују из јавне својине често у пракси процењене у износу који не одговара стварном стању непокретности, па исте ни после више поступака оглашавања не могу да се отуђе.

Такође треба напоменути да Републичка дирекција за имовину Републике Србије спроводи поступак оглашавања ради отуђења ствари у јавној својини, сноси трошкове објављивања огласа у јавним гласилима, који се понављају више пута, без могућности да снизи почетну тржишну вредност, што је ситуацији у којој ни након више оглашавања и протеча више месеци, па и година, нема заинтересованих лица за куповину. Поред тога, у вези са наведеним треба указати и на то да су у поступцима који се воде пред Републичком дирекцијом за имовину Републике Србије честе ситуације да, услед превисоке процене тржишне вредности коју је утврдио надлежни порески орган, потенцијални купци одустају од куповине непокретности у јавној својини. Осим наведеног, у поступцима који се пред Дирекцијом воде у вези са отуђењем покретних и непокретних ствари стечених у својину Републике Србије, у складу са одредбама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, постоји нелогичност у смислу да се након спроведених неуспешних поступака продаје од стране Пореске управе, који иду до умањења цене до износа од 30% утврђене процењене вредности непокретности, сходно одредбама члана 110. став 5. поменутог закона преносе у својину Републике Србије у вредности једне трећине утврђене почетне вредности. Међутим, сагласно одредбама Закона о јавној својини, у поступцима отуђења истих

ствари који се спроводе Дирекција је у обавези да почетну купопродајну цену утврди у висини процењене тржишне вредности, коју утврђује Пореска управа, не узимајући у обзир то да Пореска управа исте ствари није отуђила ни по цени у висини од 30% од утврђене процењене вредности.

У погледу непокретности које нису отуђене Дирекција остаје у обавези да у буџету Републике Србије обезбеди потребна средства како на име оглашавања у јавним гласилима тако и на име пратећих трошкова (ангажовање лица и средстава неопходних за присуство на местима на којима се непокретне и покретне ствари налазе, дугогодишња употреба магацина Пореске управе за складиштење покретних ствари), зато што Дирекција не располаже сопственим магацинским простором, што проузрокује додатни трошак за буџет.

ПРИВРЕДНО ПРАВО

П: У друштву имамо једног директора као регистрованог законског заступника. Међутим, постоји и неколико извршних техничких директора, који на нивоу фирме имају одређене обавезе и одговорности, нарочито у вези са стручним питањима. Како уредити њихову одговорност и да ли у Правилнику о систематизацији радних места може да се уреди да су за одређена стручна питања одговорни они, а не директор друштва?

О: У Правилнику о систематизацији може да се одреди одговорност запослених по одређеним питањима, и то не само „техничких директора”, већ и свих других запослених.

Међутим, да би у овом случају „технички директори” закључивали уговоре са трећим лицима, потребно је да и они буду регистровани као заступници друштва. Друштво може да има више директора, а и лица која нису директори могу да буду регистрована као заступници. Регистар привредних субјеката АПР-а таква лица (која су регистровани заступници, а нису директори) води под ознаком „остали заступници”.

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 102/2018 од 21. 12. 2018)
- Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 106/2018 од 31. 12. 2018)
- Посебан колективни уговор за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 106/2018 од 31. 12. 2018)
- Правилник о изменама и допуни Правилника о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу („Сл. гласник РС”, бр. 106/2018 од 31. 12. 2018)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту („Сл. гласник РС”, бр. 1/2019 од 11. 1. 2019)
- Посебан колективни уговор за запослене у установама студентског стандарда чији је оснивач Република Србија („Сл. гласник РС”, бр. 1/2019 од 11. 1. 2019)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе („Сл. гласник РС”, бр. 2/2019 од 16. 1. 2019)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о разврставању радних места и мерилима за опис радних места државних службеника („Сл. гласник РС”, бр. 2/2019 од 16. 1. 2019)
- Уредба о интерном и јавном конкурсима за попуњавање радних места у државним органима („Сл. гласник РС”, бр. 2/2019 од 16. 1. 2019)

- Уредба о вредновању радне успешности државних службеника („Сл. гласник РС”, бр. 2/2019 од 16. 1. 2019)
- Уредба о оцењивању службеника („Сл. гласник РС”, бр. 2/2019 од 16. 1. 2019)
- Правилник о евиденционој пријави и одјави сезонских радника („Сл. гласник РС”, бр. 3/2019 од 19. 1. 2019)

ДРЖАВНА УПРАВА

- Правилник о централној евиденцији програма стручног усавршавања у јавној управи и издавању уверења о учешћу у програму („Сл. гласник РС”, бр. 102/2018 од 21. 12. 2018)
- Уредба о ближим условима за успостављање електронске управе („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)
- Уредба о организационим и техничким стандардима за одржавање и унапређење Јединствене информационо-комуникационе мреже електронске управе и повезивање органа на ту мрежу („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)
- Уредба о начину вођења Метарегистра, начину одобравања, суспендовања и укидања приступа сервисној магистрали органа и начину рада на Порталу еУправа („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)
- Уредба о начину рада Портала отворених података („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)
- Уредба о ближим условима за израду и одржавање веб-презентације органа („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

ВОЈСКА

- Уредба о условима и поступку пријема на службу у Војсци Србије и Министарство одбране професионалних припадника Војске Србије, кадета и државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)
- Уредба о начину и поступку пријема цивилних лица на службу у Војсци Србије („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

Прејлед Ђројиса...

животињског порекла („Сл. гласник РС”, бр. 102/2018 од 21. 12. 2018)

- Правилник о одређивању подручја са отежаним условима рада у пољопривреди („Сл. гласник РС”, бр. 102/2018 од 21. 12. 2018)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о упису у Регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације, као и о условима за пасиван статус пољопривредног газдинства („Сл. гласник РС”, бр. 102/2018 од 21. 12. 2018)

- Правилник о воћним соковима и одређеним сродним производима намењеним за људску употребу („Сл. гласник РС”, бр. 103/2018 од 26. 12. 2018)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о прехранбеним и здравственим изјавама које се наводе на декларацији хране („Сл. гласник РС”, бр. 103/2018 од 26. 12. 2018)

- Правилник о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за тов јунади, тов свиња, тов јагњади и тов јаради („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о измени Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за квалитетна приплодна грла („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о изменама и допуни Правилника о подстицајима за очување животињских генетичких ресурса („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о измени Правилника о условима у погледу објеката и опреме које морају испуњавати одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима, као и о условима у погледу стручног кадра које морају испуњавати организације са посебним овлашћењима („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о измени Правилника о условима и начину остваривања права на подстицаје у сточарству за тов јунади, тов свиња, тов јагњади и тов јаради („Сл. гласник РС”, бр. 3/2019 од 19. 1. 2019)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о подстицајима програмима за унапређење

конкурентности за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства кроз подршку подизања вишегодишњих производних засада воћака, винове лозе и хмеља („Сл. гласник РС”, бр. 3/2019 од 19. 1. 2019)

- Правилник о подстицајима за подршку програмима који се односе на припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја („Сл. гласник РС”, бр. 3/2019 од 19. 1. 2019)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о техничким нормативима за заштиту високих објеката од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 103/2018 од 26. 12. 2018)

- Уредба о условима и начину доделе и коришћења средстава за подстицање унапређења туристичког промета домаћих туриста на територији Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о садржини и начину вођења регистара и евиденционих листа о производњи, обради, преради и промету дувана, обрађеног дувана, прерађеног дувана, односно дуванских производа („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о садржини и начину вођења евиденција од стране произвођача дуванских производа, трговаца на велико и мало дуванским производима, увозника и извозника дувана, обрађеног дувана, прерађеног дувана, односно дуванских производа („Сл. гласник РС”, бр. 104/2018 од 28. 12. 2018)

- Правилник о износу осигурања од ризика одговорности за штету насталу вршењем квалификоване услуге од поверења („Сл. гласник РС”, бр. 1/2019 од 11. 1. 2019)

- Правилник о посебној врсти објеката и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објеката који се граде, односно врсти радова који се изводе, на основу решења о одобрењу за извођење радова, као и обиму и садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који надлежни орган спроводи („Сл. гласник РС”, бр. 2/2019 од 16. 1. 2019)

ING-PRO

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед